

„EDINOST“

izhaja po trikrat na teden v šestih izdanjih ob **torkih, četrkih in sobotah**. Zjutranje izdanje izhaja ob 6. uri zjutraj, večerno pa ob 7. uri večer. — Obojno izdanje stane: za jeden mesec . f. 1.—, izven Avstrije f. 1.50 za tri mesece . . . 3.— „ „ 4.50 za pol leta . . . 6.— „ „ 9.— za vse leto . . . 12.— „ „ 18.—

Naročnino je plačevati naprej na naročbe brez priložene naročnine se uprava ne ozira.

Posamične številke se dobivajo v prodajalnicah tobaka v Trstu po 3 nč. izven Trsta po 4 nč.

EDINOST

Oglasi se računo po tarifu v petitu; za naslove z debelimi črkami se plačuje prostor, kolikor obsega navadnih vrstic. Poslana. osmrtnice in javno zahvale, domači oglasi itd. se računajo po pogodbi.

Vsi dopisi naj se pošiljajo uredništvu ulica Caserma št. 13. Vsako pismo mora biti frankovano, ker nefrankovana se ne sprejema. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnino, reklamacije in oglase sprejema *upravitelj* ulica Molino piccolo št. 3. II. nadst. Naročnino in oglase je plačevati loco Trst. Odprte reklame cije so preste poštnine.

Glasilo slovenskega političnega društva za Primorsko.

„Edinost je moč“.

Volilni shod.

Podpisana bivša deželna poslanca sklicujeta za dne **10. maja 1896.** ob 3. uri popoldne v Iskrovi gostilni v Jelšanah volilni shod, na katerem bosta poročala volilec o svojem delovanju.

Ob enem bode poročal o svojem delovanju tudi državni in deželni poslanec g. prof.

Vjekoslav Spinčič

— ako mu bo mogoče priti z Dunaja.

Slavoj Jenko.

Matko Mandić.

Volilni shod.

Podpisana bivša deželna poslanca sklicujeta za dne **14. maja 1896.** ob 3. uri popoldne v Križevi gostilni v Podgradu volilni shod, na katerem bosta poročala volilec o svojem delovanju.

Ob enem bode poročal o svojem delovanju tudi državni in deželni poslanec g. prof.

Vjekoslav Spinčič

— ako mu bo mogoče priti z Dunaja.

Slavoj Jenko.

Matko Mandić.

Zopet o tržaških odnošajih.

III.

Nadaljeval je svoj govor proslavljal je predsednik spomin pok. Hermeta, očeta irredentovskega gibanja v Trstu, zatrdil, da ta mož, če tudi mrtev, navdaja strahom vse nasprotnike. Apostrofa o strahu, ki ga navdaja spomin pokojnega Hermeta, je bila naperjena proti poznanemu glasilu konservativcev, iz česar moremo sklepati, kako nizko je že padla ta nesrečna „konservativna“ stranka tržaška, kakó je izgubila zadnjo sled samozavesti

in čuta za lastni ugled in lastno čast, ako se še vedno pogaja in sklepa kompromise se stranko, ki jej v isti hip in od vseh strani privaja moralne zausnice, ne gledé na to, da bi se morala prva — ako bi jej res le količkaj bilo do logiškega mišljenja in postopanja v zmislu svojega avstrijskega programa — neizprosno protiviti poslednji. Predsednik progressa, neizprosni gosp. Benussi, je kar s kolom loputnil po „konservativcih“ in njih glasilo, a „konservativci“ so se v isti hip pogajali v sijajnih dvoranah barona Reinelta z najglasnejši voditelji — progresovcev. To znači res hero-

izem, kakor „konservativci“ vrše sami na sebi tisto poznano operacijo, koji posledica je — zguba moštva, v tem slučaju seveda političkega.

Gosp. Benussi je naglasil na dalje dve obstoječi dejstvi, ko je zatrdil, da je ob zadnjih volitvah zmagala „narodno-liberalna“ stranka in da ima ta stranka ogromno večino v sedanjem mestnem zastopu. To so dejstva in le na podlagi teh dejstev smo zatrdili že zadnjič, da je italijanski radikalizem gospodar v mestu tržaškem samem in ima v svoji trdi pesti tudi naše tržaško ozemlje. Mi vztrajamo pri svojem menenju — dasi nam mnogi dajejo krivo v tem pogledu —, da bi bilo lahko drugače v mestu tržaškem in da svojedobno ne bi bilo tako težko ustvariti primerneza protitežja proti krutemu radikalizmu stranke progressovce. Res je danes ogromna večina italijanskega življa v taboru progressovcev, ali mi smo uverjeni, da je sedanja moč stranke progressovce po velikem delu delo terorizma. Seveda se je polagoma moralo zaglobiti zlo: iz prisiljenih zahrbtnikov izcimili so se polagoma navdušeni boritelji za ideje progressovce! Danes bi trebalo seveda orjaške borbe in radikalnih sredstev, ako bi hoteli izpodrežati korenike temu zlu. Naj lepši dokaz v tem pogledu nam daja naša okolica. Tu je bilo gotovo vse ljudstvo zdržema in brezpogojno lojalno — in je po veliki večini še danes — in vendar se moramo sedaj tudi v okolici obupno boriti proti vplivu nepatrijotičke struje. To je dokaz o moči terorizma stranke progressovce. Črv gloje dalje, ker se ni strl o pravem času. Lahko bi bilo drugače v Trstu; tem večja je odgovornost onih, ki niso storili ničesar v zatrtje tega zla, da-si jim je trebalo prkazati le nekoliko dobre volje, da bi imeli močnih zaveznikov na svoji strani. Niso hoteli, ampak opravljali so raje Sisifovo delo, iskaje avstrijskih patrijotov tam, kjer — jih ni! Sanjali so in sanjarijo še danes o „pacifikaciji“ stranke progressovce, a mi, ki pravimo, da gospóda mlatijo prazno slamo, mi smo nepatrijotički, mi smo zapisani v črno knjigo; ne le v Trstu, ampak tudi na Dunaju.

V tem tonu utegne se razlegati tudi po

PODLISTEK.**Ob vodi.**

Češki spisal Otokar Jirmař; poslovenil I. P.

Na mostu nastal je nered. Ljudje tekli so na smichovsko stran. Izmed vršča čuli so se ženski glasovi: „V vodo je skočil . . . potopi se!“

V trenutku bila je mostna ograja posejana z glavami. Doli po gladini plaval je širok „umetniški“ klobuk. Od mlina sem odplula je ladjica. Trenotek kasneje upokojilo se je ljudstvo in zvoki priznanja širili so se preko gladine: brodar zagrabil je mrtvo telo z veslom pod pazduho in spravil je na breg pri tovarni. Na malem prostoru nastala je takoj gnječa.

Utopljenec ležal je vznak. Zdelo se je, da njegove izbuljene oči in temnovišnjeva usta, polna blata, glasno zahtevajo osvete od neba. Polugolo, kakor kostje suho telo kazalo je dovolj ono bēdo, ki človeka sili v smrt.

„Naj med tem nekdo skoči po občinsko raket“, pripomnila je stara ženica z modrim robcem na glavi in dve solzi kanili sta ji na brkate ustnice. Obrnivši se k ženi, ki je drgnila utopljenca s čebuljo, dodala je: „Nesrečno dete!“

Ogovorjena obrisala si je po kisu duhteče roke ter odgovorila v navajeni svoji trmoglavosti: „Hm, to se je vendar moralo pričakovati. Kakoršno življenje, taka smrt!“

V bližnji tvornici za katun odbila je šesta in prihruli so delavci. Od nekoč iz daljave čul se je do sem nekaj nepopisno neprijeten, presunljiv glas.

Na mah so bili ganjeni vsi okolu stoječi. Izmed ljudstva vlekel je pozornost na-se droban starec, trdno držeči se žene malo večje ko on, a iz malih ust, v strahu in boli odprtih kakor pri antični maski, prihajal je oni grozni stok. Vrgel se je in padel mrtvecu na napihnjena prsa, da mu je iz nosa in ust bruhnila voda. Je-li omedlel?

„Pijan je!“ menil je brodar.

„Da bi ga le ne zadel mrtvoud!“ govoril je tkalec v dolgi suknji ter ga dvigal.

Sled smrti brala se je starcu na velem, upadlem licu ter se počasi zgubljavala za bolestno proč stoječimi ušesi. Brezbarvne ustnice gibale so se nekolikokrat kakor pri zašepetanju dragega imena in male srpe oči so se odprle. Malo kasneje oživil se je stekleni pogled. Starec začel se je zavedati.

„Kdo je to?“ vprašala je neka dama z gospodom, katera je sem zanesel naval ljudstva.

Žena, ki je bila privedla starca, razkladala je: „Oni tam Štěpinov sin, prosim . . . slikar.“

Dama se je pričela zanimati.

„To je takó, milostljiva gospa“, pomešala se je v pogovor ženska, kateri so roke dišale po čebulji in kisu. „Poznati se mora njihovo bēdo, kakor jo poznam jaz.“

„Poznate jo?“ obrnila se je k njej dama, polna sočutja.

„Draga gospa, poldrugo leto živeli smo v sosedstvu. To Vam je ubožstvo! Delati se niso naučili, krasti jih je sram, a zastonj jih nikdo neče živiti. Obed jemljo „pri solncu“: dvakrat nič brez kruha in kozarec vode . . . a ostanke si pogrejejo k večerji. Ošabni pa so, to pa to, kakor da je njihov ves pribramski rudnik.“

„Majzlikova, tega Vi ne razumete“, prerušil jo je kramar iz sosedne hiše: „Tak umetnik je čisto drug človek kakor mi. Kadar ima kakšno misel, ne vidi, ne sliši, ne jé, ne spi, ampak le misli vedno. Poznam to po svojem sinu.“

„Kakšne misli pa more imeti, ko je vedno

predstojećih volitvah. Tudi to pot se bode pisalo in govorilo o pojemanju laškega radikalizma, o zblizanju strank, o pomirjenju, o spoprijaznenju voditeljev laškega gibanja z avstrijsko idejo, o zlobnosti onih, ki se jezé na tem zdravem procesu, in slednjič — na podlagi vseh teh izmisljenih dejstev — o veliki politiški modrosti tržaških „konservativcev“ in njih mojstrov. Mi pa povzdigamo že danes svoj glas v sijajen protest proti takemu pretvarjanju in se sklicujemo pri tem na izjavo predsednika progressove stranke na občnem zboru dne 9. aprila, da je o zadnjih volitvah zmaga in da zmaga tudi sedaj „narodno-liberalna“ zastava progressova, zastava one stranke, ki ima svoje oči neprestano obrnene v Rim, ki proslavlja — v zasmeh verskemu čutstvom ogromne večine prebivalstva v tej deželi — XXV-letnico osvobodjenja Rima in ki niti ne more biti drugačnā nego je bila do sedaj, ako noče zatajiti same sebe!

Izjavljamo torej slovesno — v protest proti vsem olepšavanjem in pretvarjanjem — da prihodnje volitve v mestni zastop, oziroma deželni zbor tržaški ne bodo nič drugega, nego ponovljena sijajna parada stranke progressove!

Politiške vesti.

V TRSTU, dne 4. maja 1896.

Volitve v deželni, oziroma mestni svet tržaški se bodo vršile še-le jeseni, ker se je tako izrekla mestna delegacija, češ, da v mesecu juniju mnogo volilcev ni v Trstu. Mimo tega da hoče sedanjí mestni svet še rešiti nekoliko jako važnih stvari.

„Il Mattino“ se dela takó, kakor da ni zadovoljen s tem sklepom, češ, da hočejo patres patriae sedaj v vsej naglici popolniti, kar so zamudili v dolgih treh letih, po tako dolgem spanju — krivičnega! Sedaj da hočejo kar čez noč rešiti razna prevažna vprašanja, samo da bi mogli potem zopet apelirati na volilce.

Ne bi bilo slabo, kar nam je tu povedal „Mattino“, ako ne bi vedeli, da so vse take „sentence“ „Mattinove“ na adreso radikalcev le nedolžno igra z besedami, koje se more veseliti le oni, ki teh mož ne pozna. Was sich liebt, das neckt sich!

Vlada in tržaški odnošaji. Govoré o položenu z ozirom na predstoječe deželnozborske volitve pišejo „Novice“:

„Pri volitvah v Trstu se pa pokaže, kakšno stališče zavzema Badenijska vlada nasproti iredenti. Pokazati se mora, če ima grof Badeni dovolj odločnosti, da bi v Trstu varoval avstrijstvo. Sedanja večina v deželnem zboru ni le Slovincem, temveč tudi Avstriji sovražna. Tega tudi skrivala ni. Namestnik Rinaldini že deluje na to, da se sedanja večina ohrani. Vprašanje je, če bodo gospodje na Dunaju še tako slepi, da bi se dali prepričati, da so progresovci najboljši Avstrijci....“

Badeni je odločen samo proti protisemitom na Dunaju, a proti Italijanom pa ne pokaže nobene odločnosti. Slovenci bomo imeli letos hud

lačen?! Raji naj bi se bil poprijel lakirništva in poplačal dolgove, to bi bila misel!“

„Prosim, gospodine“, obrnil se je k gospodu, ne oziraje se na te besede. „Ne vedel bi tega, toda moj Lojze je tudi umetnik... slika na porcelan... od lani je tam kápo. Vsako soboto pri-nese domov nekaj lepih goldinarčkov“. Zadovoljno je pomigal Majzlikovi ter nadaljeval: „Rekel mu je tam enkrat po Velikonoči — takrat je šlo ž njimi že rakovo pot —: „Čujte, Štěpina, mogli bi se preseliti za nekoliko časa k nam! Dobro Vam pridejo ti groški, dokler se malo ne izkopljete iz teh dolgov. Recite našemu očetu... veste, da ako mu to rečem, učini mi to ljubav“. — Hehé, takrat morali ste starca videti, hotel je Lojzeta vreči po stopnicah, naj mu ne hodi pred oči, da mu zlomi vrat. Sreča, da ima moj Lojze mirno naravo... to bi se bila imenitno pretepala. Zmignjal je z rameni. Ni se hotel toliko ponižati... Bože, pri nas pa jemljó na dolg!“

„I nu, slikar“, zdihnila je starica z modrim robcem. „Iz malokaterega je kaj. Če pa... je to vendar negotova stvar: ne dobi niti dekreta niti penzije“.

(Dalje prih.)

boj v tržaški okolici. Italijani se pripravljajo že dalje časa, da pridobé zase okolico, da v tržaškem deželnem, oziroma mestnem zastopu ne bodo slovenski zastopniki več pričali, da Trst še ni povse italijansk. Borba bode huda. Italijani utegnejo še doseči kak uspeh, ker italijanstvo v okolici napreduje. Posebno je pa se bati, če bi pred volitvami bil imenovan kak Italijan za škofa, da bi potem svetna in duhovska oblast v zvezi z iredento delovali proti Slovincem.“

Prav imajo „Novice“, ko trdè, da progresovci še nikdar niso skrivali svojega mišljenja z ozirom na našo državo, in prav imajo, ko trdè nadalje, da vžlic vsej odkritosrčnosti progressovcev na Dunaju vendar-le ne vedó, s kom imajo posla na Primorskem. Vlada bode seveda morala pokazati barvo o prihodnjih volitvah. Mi pa moremo že danes soditi po izvestnih znamenjih, kakova da bode ta barva. Ta barva bode... nejasna: ljudje, ki sodijo stvari nekoliko bolj od daleč, in skozi naočnike doposlane jim od poznane „konservativne“ stranke, bodo menili, da se je veliki del progresovcev približal takozvanim konservativcem, odrekli se definitivno izvestnim „idealom“, dočim prihodnje volitve prinesejo za nas, ki presojamo stvari od bližje in skozi lastne naočnike, zadnji dokaz, da so konservativci kapitulovali pred progressovci po vseh pravih bankerotnih strank. Pogreb bode sicer 1. razreda, ali pogreb je vedno le pogreb.... poslednji čin.... preminologa.

Svet bode menil, da sta se pošteno pobotala „liberalizem“ in „konservativizem“, da so se slednjič vendar lepo vranala nasprotstva med progressovstvom in avstrijstvom, ali resnica bode le ta, da se je „konservativna“ stranka definitivno odpovedala boju, videča, da nima nikogar več za seboj, da se okolo nje zastave zbira le nekoliko bogatih generalov — brez armade, da se je pogubila na svoji lastni neiskrenosti in breznačelnosti. Vse kaže torej, da v mestu ne bode volilne borbe o prihodnjih deželnozborskih volitvah, zato pa bomo imeli — — — sijajen pogreb, 1. razreda. „Žalujoče ostale“ pa bodo predstavljali trije, štirje konservativci, ki dobé svoje mandate v novi zbornici — po milosti — progressovcev. Ljudje bodo rekali sicer, da je to „kompromis“, mi pa bomo vedeli, da se je v prsih naših, sicer trdih radikalcev, v poslednji hip oglasilo krščansko sočutje, ki jih je dovelo do tega, da so privolili v to, da se „konservativci“ vsaj kolikor toliko častno — u m a k n e j o s p o z o r i š č a ter se odpočijejo, ne na lavorikah, ampak ne veliki vrsti blamaž in porazov. Pogreb torej. Z Bogom pogrebcí!

Po pogrebu, na grobu tržaškega „konservativizma“ pa vsklije potem čez noč „veselo“ življenje: triumfatorji in pa „žalujoči ostali“ korakali bodo pogumno in zložno na volišče okoličansk o. In pogrebcí bodo ponosno dvigali svoje glave, če peči na sori voza triumfatorjev!! Tudi to je junaštvo, toda svoje posebne vrste!

Velik triumfalni voz, na sori naši „konservativci“: takovega si mislimo mi „tableau“ po prihodnjih volitvah v mestu tržaškem, sodeči po raznih znamenjih, sosebno pa po pogajanjih, ki so se vršila nedavno temu pri poznanem politiškem konsulentu med progressovci in „konservativci“ o konkurzni masi tržaškega „konservativizma“. Ali nas morda varajo „znamenja“? Vederemo!

Borba bode huda — menijo „Novice“. Da borba bode huda po naši okolici. Izid? O tem nečemo ugibati danes, ker se nam je bati optimizna, a proroki nesreče tudi nečemo biti. Kar bode, to bode! Mi vemo le to, da bomo vršili svojo dolžnost.

A tudi drugi naj ne pozabijo, da bodo danes ali jutri morali polagati račune o svojih činih!

Dopolnilne volitve v Istri. Iz Kastva nam pišejo: Volitev 32 volilnih mož je razpisana na dan 11. maja ob 8. uri predpoludne. — Na čelu lista prijavljamo dva oglasa, katerima sklicujeta bivša poslanca Slavoj Jenko in Matko Mandić dva shoda volilcev: v Podgradu in v Jelšanah. V Podgradu bode shod dne 14. t. m. ob 3. uri popoldne, v Jelšanah pa 10. t. m. ob isti uri.

Deželne doklade v Istri. Njegovo Velič. je potrdilo sklep deželnega zbora istrskega za po-

biranje nastopnih deželnih doklad: 35% doklade na vse direktne davke vključno izredno doklado; 100% doklado na davek užitnine vina in mesa; doklado 1 gld. 70 nč. na vsak hektoliter piva v prodaji na drobno; doklado 10 gl. 2 nč. na žgane pijače, navedene v zakonu od dne 18. maja 1875. drž. zak. št. 84 čl. 1, zvez. 11, odstavek 1, in 6 gl. 68 nč. za vsak hektoliter na druge tekočine navedene v istem zakonu in členu, 2. odstavek.

Občinske volitve v Celovcu. Dne 27. in 29. aprila imeli so v Celovcu obč. volitve za tretji in drugi razred, katerih se je prvokrat udeležila tudi katoliška konservativna stranka, ki je pa postavila le dva kandidata. Uspeh je bil sijajen, ker sta obadva prodrla. Na vol. shodu dné 25. aprila oglasila se je za drugi razred tudi kandidatura g. stolnega župnika G. Bittner-a. G. dr. O. Frankl O. S. B. je to kandidaturo z izbornim govorom priporočal, pa zastopj, nacijaonci so jo vrgli pod klop! Pri volitvi v ponedeljek je prodr l v tretjem razredu konservativec baron Mandorff z 68 glasovi on 128. Udeležba je bila zelo pičla in le tako je mogel podreti. — V sredo je volil drugi razred. Udeležba je bila vsled agitacije že bolj živahna. Župnik G. Bittner in češki odpadnik inženier Krsek, za katerega so nemški nacijaonci (!) strastno agitovali, sta prišla v ožjo volitev. Pri prvi volitvi je dobil g. Bittner 132, Krsek 131 glasov. Drugi nacijaonci so dobili po 200 do 239 glasov. Pri ožji volitvi je zmagal Bittner s 107 glasovi, Krsek 85. Slovenci so se volitve polnoštevilno udeležili in glasovali jednoglasno za B i t t n e r-a. Začetek je tako storjen tudi že v Celovcu in železni nacijaonalno-liberalni obroč, v katerega je bil doslej ukovan naš „rotovž“, je prvokrat prebit.

„Slovenec“.

Celovec in Ljubljana. V „Slov. Narodu“ čitamo nastopno jako značilno poročilce: „25. in 26. aprila sta bili v celovškem mestnem gledališču diletantski predstavi na korist nemškega „Schulvereina“ in „Südmarke“. Oba dni je bilo gledališče razprodano, kar je vrglo društvoma lepe doneske. Med igralci sta se posebno odlikovala pragermana Blatnik in Bavdiš, pri živih podobah pa germani Trebiš, Tomšek in Blatnik. Gromovito priznanje so vzbudile končne besede prologa: „Das Heimatland muss deutsch verbleiben“, istotako podoba „erzgewappnete Südmark“, varujoča s svojo roko petero južno-avstrijskih kronovin. Te dežele (v katerih prebivajo Slovenci!) so predstavljale gospodičine v narodnih nošah in z deželskimi grbi na ščitih. Nemški časniki dostavljajo v poročilu o teh provokatoričnih, in Slovence žalečih predstavah: „Den Vorstellungen wohnten der Landespräsident Freiherr von Schmidt-Zabierow, sowie alle Spitzen der Landesbehörde und Stadt bei“. Ali se je ljubljanski deželni predsednik že katerikrat udeležil kake veselice družbe sv. Cirila in Metoda, dasiravno ta družba deluje samo defenzivno? Kaj še! Pri nas se konfiskujejo še celo ribniške žlice in reščeta pri zabavnem vlaku iz Ribnice in kaznujejo se „hudodelci“, ki pusté, da se hoče ribniško kraljestvo raztezati do Ljubljane. Celovec-Ljubljana!

Cesarska obitelj v Budimpešti. Včeraj je bila slovesna služba božja v cerkvi kronanja in so se je udeležili vsi v Budimpešti nahajajoči se členi cesarske hiše. Cesarska dvojica se je peljala v sijajni kočiji, v kojoj je bilo vpreženih 8 belih konj. V svojem nagovoru do cesarja naglašal je primas Vaszary, da svoj tisočletni obstanek ima država ogerska zahvaliti v prvi vrsti svoji vernosti in pa u d a n o s t i d o v l a d a r j a. — Tu si ne moremo kaj, da ne bi opazili, da se je na Ogorskem mnogo grešilo v novejšem času proti resnici in da je uprav na Ogorskem bolj nego kje drugje potrebno versko čutstvom in zvestoba do vladarja za ohranitev države. Na jedno stran govori dovelj jasno vsa cerkveno-politiška preosnova, na drugo pa tiho soglasje ogerskih oblastij z — nesramnostjo Košuta II.

Milenijska razstava. V zmislu svojega stališča, ki se nam uprav usiljuje po sedanjem položenu, bomo molčali odslej o tem madjarskem izpostavljanju tvorov nemadjarskega duha in nemadjarskih rok. Glavna stvar na vsem tem izpostavljenem blešču je politiška tendencija, koje ost je obrnena proti vsem nemadjarskim narodnostim. Zato je res najbolje, da molčimo, dokler ne pride trenotek, ko bode zabeležiti materijalni

fiasko, saj moralni je že zabeležen. Razstave naj se le vesele Madjari; le škoda, da materijalno breme za to razstavo ne pade le na madjarske rame. — O razstavi torej — nič več!

Tu bodi omenjeno le še, da so v Zagrebu praznovali otvoritev milenijske razstave s tem, da so morali redarji ves dan stražiti madjarske zastave, razobešene na nekaterih vladnih poslopjih. V Belemgradu je pa bil način praznovanja nekoliko resnejši: pred spomenikom kneza Mihaela so slovesno sežgali navlašč prirejeno ogrsko zastavo, na večer pa se je velika množica, noseča ruske, francoske in srbske zastave, zbrala pred kraljevo palačo in pred francoskim in ruskim odposlanstvom ter je hotela potem napasti kraljevi muzej ogerski, kar pa so preprečili orožniki. Mnogo oseb je bilo deloma ranjenih, deloma zaprtih.

Soglasje med Nemci in Lahi je stara poznana stvar in pokazalo se je zopet sedaj ob vprašanju premeščenja deželne zboru istrskega iz Poreča v Pulj. Potreba tega koraka je jasna, a nemško liberalni listi bi hoteli potajiti to potrebo, ker tako želé njih laški prijatelji. V tem zmislu se oglašajo najpogostejše poznana graška „Tagespost“. Kar se dostaja naših tržaških odnosajev, je ta list med nemškoliberalnimi tovariši — kozel, ki vedno nosi zvonec. Vedno binglja in vedno se zaganja v nas. Sedaj nas obsiplje se svojo jezo, sedaj zopet neslanimi dovtipi. Na vse neslanosti „Tagespostine“ odgovarja kratko, a dobro, „Agramer Tagblatt“: Na opazko „Tagesposte“, da tudi Pulj noče ničesar vedeti o slovanski propagandi, odgovarja „Tagblatt“, da ob tem vprašanju gre le za to, da se slovanskim poslancem zagotovi možnost, da bodo mogli vršiti svoje patrijotiske dolžnosti kakor voditelji svojega naroda, neomejeni v svoji osebni svobodi in v polni osebni varnosti. Tako je!

Umorstvo šaha perzijskega. Torej je vendar-le res, da je padel pod roko morilčeve, mogočni šah perzijski, „kralj vseh kraljev“. O tem umorstvu čitamo v „Neue F. Presse“, da ga je krogla morilčeva zadela ob notranjem urodu v mošejo. Krogla iz samokresa je udrila med 6. in 7. rebrom in je bil napadeni že mrtev, predno so ga doveli v njegovo palačo. O vzrokih temu napadu širijo se tri različne govorice. Jedni trdijo, da je navstalo ogorčenje proti vladarju, ker so se močno podražila živila vsled izdajanja obilice denarja v zlatu; drugi trdijo, da je prestolonaslednik sam najel morilca; najverjetneje pa je, kar menijo tretji: da je umorstvo verske naravi. Morilec je baje iz verske sekte „babistov“, ki so črtili pokojnega šaha iz vsega svojega srca. Pokojnik je bil namreč upravljal v proganjanju svojih nasprotnikov. Šah Nasr-ed-Din je bil menda najkrutejši med vsemi sedanjimi vladarji. Tudi sicer je bil nepristopen modernim odnosajem, kakor je dokazal o svojem bivanju na Dunaju, ko je užival gostoljubje našega cesarja. — Dobro smo jo pogodili, ko smo bili naglasili, komaj doznaveši o tem umorstvu, da je zemljepisno položeno Perzije jako važno z ozirom na boj med ruskim in angleškim vplivom v Aziji. Londonska poročila javljajo namreč, da angleško časopisje izraža bojazen, da sedaj utegne priti do resnih sporov med Anglijo in Rusijo. V Angliji so vznemirjeni tem bolj, ker je prestolonaslednik naklonjen Rusom. Soditi pa moramo, da Anglija sama slutí, kako se dosledno majo nje gospodarstvo v Aziji; sicer ne bi tako vstrepečala ob vsaki spremembi.

Reforme v Makedoniji. Turška vlada se je slednjič vendar odločila za uvedbo nekaterih reform. Med temi je tudi takih, ki so precejšnje važnosti. Število onih členov upravnega sveta v pokrajinah, ki se volijo, se pomnoži od 4 na 6; namestijo se nadzorovalne komisije; dovoli se olajšave o zidanju cerkev; šolska organizacija se zboljša; večje poštovanje Nemohomedanov pri sestavi orožništva, desetnica se uredi. — Vse to obljubljuje turška vlada in je že izšel dotični „iradé“. Žal le, da je ravno na Turškem jako dolga pot od obljube do dejanja!

Javno menenje v Italiji o dogodkih v Afriki. V sobotnem zjutranjem izdaju omenili smo na kratko bistvo izjav najvažnejših italijanskih listov o objavah Rudinijeve vlade glede dogodkov v Eritreji. Te izjave nasprotujejo si tu in tam, kolikor je le možno, a temu se ni smeti čuditi,

kajti pomisliti je, da so danes v najskrajni opoziciji ona glasila, ki so bila pod Crispijevo vlado „uradna“ glasila in nasprotno dejstvo, da so namreč dandanes „uradna glasila“ ona, ki so bila še nedavno najhujši nasprotniki vlade, seveda prejšnje. Poleg teh pa je še mnogovrstnih glasil, ki izražajo svojo „afričansko“ ali pa „protiafričansko“ menenje, popolnoma nezavisno od vladnih struj. Izmed vseh teh različnih menenj dozdeva nam se še najumestniša sodba, koja je izrekel o vladnih publikacijah gledé Eritreje Rimski list „Il Popolo Romano“. Po izvajanjih tega lista morali bi sklepati, da je splošni utis, ki so ga napravile objave Rudinijeve vlade, v bistvenih potezah ta-le: Crispijeva vlada da ni nikdar silila Baratierija v to, da naj v Afriki prisvaja zemlja za Italijo, ampak je nastojala brzdati ga. (Vselej in vedno pa menda vendar ne! Stavec). Baratieri pa je nasprotno umel dovesti vlado do tega, da mu je prepustila popolnoma svobodno roko v Eritreji.

Iz vsega torej moremo sklepati, da se v Italiji borite v javnem menenju vedno še dve glavni struji, in sicer jedna, ki bi hotela zvaliti vso krivnjo na izgubah Italije v Afriki na Crispija, druga struja pa smatra jedino odgovornim „vrlega generala“ Baratierija. Koja struja ima prav v tem razcepljenem javnem menenju, to dokaže — morda — preiskava, ki se vrši v Masavi proti Baratieriju.

V prid Baratieriju bode vsekakor govorila ona struja, ki trdi in dokazuje, na temelju Crispijevih pisem, da je Crispi pogнал Baratierija v boj, v osodepolni boj, ki je pri Aba Garimi nakopal Italiji toliko sramote, ne gledé na težke gnotne izgube in na izgubo svojih sinov. Vendar pa je v Italiji vedno še vplivnih oseb, ki smatrajo Crispija nekakim idejalom, uzornim poštenjakom (?) in državnikom, kojemu ni para na svetu. Kdo zna, da-li se ne vrne Crispi zopet na vladno krmilo? Gorje potem dandanašnjim „anticrispinom“.

Različne vesti.

Velika akademija „Tržaškega Sokola“. Želeli bi nekoliko obširneje opisati zares časten večer, kateri se je vršil minolo nedeljo. „Tržaški Sokol“ je pokazal javnosti, da goji v prvi vrsti telovadbo in da nam žnjo vzgaja krepak narodni naraščaj. Toda skromni prostor, v kojega okvirju mora ostati poročilo o „akademiji“ in pa obilica družega gradiva silita nas, da načrtamo „Sokolov“ častni večer le v glavnih, najbistvenejših potezah.

O utisu, ki ga je napravila na gledalca telovadnica, torišče, na kojem so člani „Sokola“ obojega spola kazali svojo čilost in žilavost, ne spregovorimo nadalje, kajti omenili smo že zadnjič, da je bila vsa telovadnica odičena zares ukusno, vse stene preprežene mnogobrojnimi preprogami, v prvi vrsti seveda takimi narodnih barv. Kljub temu, da je „Sokol“ za ta večer podrl, odnosno zelo stisnil veliki oder, da zadobi še več prostora, pokazala se je jako prostorna telovadnica — pretesno. „Sokolova“ „vojska“ napolnila je o skupnem nastopu za telovadbo omejeni prostor popolnoma, prostor za gledalce v pritličju in galerija pa sta bila doslovno natlačena. Posebnim veseljem naglašamo tu, da je letos v izredno velikem številu počastil častni večer „Sokolov“ cvet našega razumnštva. In na tem dejstvu moremo le čestitati našemu „Sokolu“, kajti ono nam svedoči, da so se i imoviti krog tržaške slovenske inteligencije jeli zanimati za vrlo naše telovadno društvo in smelo moremo zatrditi, da že dolgo dolgo nismo videli združene toliko tržaške inteligencije, nego minolo nedeljo v telovadnici „Sokolovi“.

Vspored se je vršil največjo preciznostjo. To je dokaz o izvrstni disciplini v nastopanju. Kakor že rečeno, ne dopušča nam prostor, da bi opisavali, kako so se vršile posamične točke programa. Zadostno bodi, da rečemo: burne pohvale želi so vsi, od dve pedij visokih „Sokoličev“, pa do „osivelih bratov“ in krepkih posestrim „Sokolic“. Prav viharo pohvalo pa sta žela na svojih zares izborni izvršenih težkih vajah na nihajočem drogu in na obročih: predtelovadca brata Čenčur in Modic. A baš tako odlikovali so se brat dr. Gregorin, Štoka in še nekateri drugi, katerih imen pa si, žal, nismo zabeležili. Posestrime „Sokolice“ pokazale so se posebno izurjene telovadkinje na bradljah. I tu smo videli marsikojjo vajo, zahtevajočo žilavosti; toda dotične vrle „Sokolice“ naj

nam blagovoljno oprosté, ako ne objavimo njih čestitih imen, kajti naš poročevalec pretiral je baš v tem pogledu svojo obično delikatnost ter si ni niti zapisal najbrhkejših telovadkinj, brzkone v strahu, da se ne zameri na to li ono stran. Samo to pa bi hoteli naglasiti, da je pač malo sokolskih društev, kojih starosta daje družbenikom najboljši vzgled s tem, da telovadi i on, kakor dela tako starosta „Sokola“ tržaškega, brat dr. Gregorini. Vsa čast mu! Odmev pohvale, ki jo je izražalo občinstvo telovadcem in telovadkinjam, pada sevé tudi na „Sokolovega“ učitelja telovadbe, brata Nehrony-ja. Brhke naše telovadkinje izrazile so svojemu učitelju svojo hvaležnost s tem, da so mu poklonile darilo v spomin. To darilo izročili sti mu dve telovadkinji po primernem nagovoru podstaroste brata Cotiča, v kojem je naglašal isti, da naj učitelj telovadbe ne smatra tega darila le kakor pripoznanje za svoj trud, ampak tudi kakor vspodbujajo za še večje napore v širjenje in dosego misli in namena vseobčnega Sokolstva. Govornik je v svojem krepkem govoru naglasil, da moramo Slovenci gledé Sokolstva smatrati svojim idejalom narod češki. Mi Slovenci se sicer ne moremo staviti v jedno vrsto s Čehi, toda nastojati moramo, da jih posnemamo v gojenju vzvišene ideje Sokolstva in da se vsaj bližamo, kolikor le možno, češkemu idejalu. — Brat Nehrony se je primer-nim zahvalil na izrečenem priznanji. Istotako je nagovoril podstarosta vajence in gojence „Sokola“, kojim je društveni odbor naklonil mala darilca v spomin in v spodbujajo.

Skupina „Sokol vzgojevalci naroda“ prikazala je ob bengaličnem svitu vso „vojsko“ našega „Sokola“. Obširneje opisati je ne moremo, ker nam, kakor rečeno, prostor ne dopušča tega. Priznati pa moramo, da je ista odgovarjala popolnoma svojemu naslovu in ne moremo si kaj, da ne bi čestitali učitelju telovadbe in telovadcem in telovadkinjam na prirejenju te skupine.

Konečno še naše čestitke društvu „Tržaški Sokol“. Najboljše spričevalo pa moremo napisati „Sokolu“ s tem, da konstatujemo, da se klubu tro-piški vročini nihče izmed mnogoštevilnih gledalcev ni umaknil iz telovadnice, dokler ni ugasnil bengališki ogenj, ki je razsvetljal skupino in je s tem končal zares zanimivi vspeh. Naše sokolsko društvo je zares na pravem potu, in dal Bog, da bi na istem napredovalo, se razcvitalo in naraščalo!

Konečno bodi omenjeno še dveh deputacij, ki ste došli počastiti naše društvo. Posebno je vzradostila vse naše „Sokole“ vest, da je došla na akademijo močna deputacija postojinskega „Sokola“ pod vodstvom staroste dra. Treota. Vrelemu društvu postojinskemu bodi izrečena prisrčna zahvala na tem sijajnem dokazu zares bratskega čustvovanja! Vsprejmite naš krepki „Na zdar“! Poleg zastopnikov raznih narodnih društev poslalo je tudi veteransko društvo svojo deputacijo.

Po odmoru vrtela se je mladina — stara in mlada — veselo v plesu do pozno preko polnoči. Bodi ob tej priliki še pohvalno omenjena glasba veteranov, pod vodstvom kapelnika g. Majcena, ki je svirala najrazličnejših slovanskih komadov.

Za „napajanje“ okoličanov. Mestna delegacija tržaška dovolila je 500 gld. in jih stavila na razpolugo magistratu za dovažanje pitne vode o poletni suši v Gropado in 300 gld. v isti namen za Sv. Križ. Čifutsko glasilo našega veleslavnega magistrata nazivlja ta strošek kakor denar, ki je stavljen na razpoloženje „per dissetare i nostri buoni villici“. — Ej, „buoni villici“, to tvojo ironijo, „vrlji“ „Piccolo“, razumemo popolnoma. Nikari pa ne misli, da so okoličani tržaški živina, koja „napaja“ mestna občina iz milosti. Čemu pa plačujejo okoličani gorostasne občinske davke?

Znak italijanske kulture. Z ozirom na vest, priobčeno v „Domoljubu“, da je bilo vino, ki sta je kupila dva posestnika okraja kamniškega od necega mešetarja istrskega, faturirano, in da so v Klosterneuburgu izrekli nastopno sodbo o tem „vinu“: „V jako slabi vodi nekoliko odstotkov vinskega ekstrakta in nekaj družih primes“ (To „pristno kapljico“ plačala sta dotičnika po 17 nč. liter. Dovolj drago za blatno kaljužo istrsko!), pišejo „Naši Slogi“ iz Istre, da dotičnik ni prodajal svojega vina, ampak lastnino nekega pokojnega prvaka med italijanskimi podrepticami na oprtaljskem Krasu. Dotični „šior“

bi bil bolje storil, da je poslal svojo brozgo na trg v Milan ali pa junakom v Afriki, da dobé malo več „korajže“ in da ne bodo vedno vlekli sovražnikov — za seboj. Njegova kapljica bi jih gotovo vjunčila.

Dotičnega prodajalca pa opozarjamo, da naj se odslej varuje šarenjakov in njih „vina“ in naj ne vsiljuje istega Kranjcem. Ljudstvo po Istri pa naj pazi na šarenjake in ako je opazilo, kje tako ponarejanje vina, prijavi naj to takoj politični oblasti. Sicer tudi pošteno vino ne dobi kupca.

Morda pa je res tako! Z ozirom na posebno „pozornost“, ki so jo slavne oblasti naklonile slovanskim listom tržaškim povodom porinjenja v morje vojne ladije „Budapest“, izrekla je „Naša Sloga“ svoje posebno menenje. Uvažuje namreč, da je bil k tej slavnosti gotovo pozvan čifutski „Il Piccolo“, argumentuje naša tovarišica, da bi se bilo gotovo povabilo tudi nas, ako itd. itd. „Sicer pa — tako zagotavlja „Naša Sloga“ — mi se nimalo ne srđimo na upravo vojne mornarice, saj Slovani Primorja, koje zastopajo naši listi, morejo biti le zadovoljni, da se ne postopa z njimi — še slabše!“ Morda pa je res tako! Kdor je hotel razumeti, je razumel.

Reka Bistrica — je „prebistrica“ za Trst. Svoječasno dovolilo je okrajno glavarstvo v Postojni tržaški občini pravo, da sme ista vsak dan odvajati od reke Bistrice 12.000 kubičnih metrov vode. Proti tej dovolitvi pritožili so se na kompetentni oblasti razne stranke, v prvi vrsti južna železnica. Te pritožbe rešilo je c. kr. deželno predsedništvo Kranjske s tem, da je od bilo zahteve občine tržaške iz obzir na obče javne interese. O tej stvari spregovorimo še nekoliko obširniše.

Za zdravnike! Razpisano je mesto zdravnika za krajne občine Punač-Vrhnik-Baška in občinskega zdravnika za združeni občini Dobrin-Omišelj (v Istri). S prvo službo je spojena letna plača 1200 glđ, z drugo letnih 1300 glđ. in 200 glđ. pavšala za potovanja. Poblížje podatke je izvedeti iz dotičnih oglasov v „Naši Slogi“ od dne 30. aprila 1896., št. 18.

V izjasnenje in uterjenje.

(Zveršetek.)

Svoj članek zabelil je pa poglaviti gospod Viktor Bežek toj le duščastoj maslinoj: „Naposled naj pripomnimo, da tudi mi odobravamo in potrjujemo gospoda Lamurskega priporočilo in zaznamek onih slovenskih piscev in spisov, v katerih se nahaja po njegovih mislih pristna, dasi preprosta slovensčina; hkrati pa smo toliko hudo mušni, da si dovoljujemo izreči željo, naj bi tudi g. L. sam pisal tako po domače, kakor pišejo njegovi priporočenci: g. L. Podgoriški, g. dr. Fr. Detela i dr.“)

“) Hudomušnost to prišedili biste si bili prav lahko. Moja razprava ni bila namenjena namreč prirostemu narodu, ki se ni še nikdar brigal za jezikoslovno kako razpravo, saj služi njemu le živa njegova govorica, ki je prava in jedrnatost prava in dostojna naša slovnica, nego posvečena je bila izobraženim našim dejateljem, ne bi li posneli iz nje drobno kako zernce sebi in narodu svojemu v lasen; niti sem del svojih knjižic na tergo v polčenje novčane kake koristi, nego poklonil sem jih le temu ali onemu svojem znanu in prijatelju, ne bi li v skučnem (dolgočasnem) zimskem času začel misliti o potrebnosti temeljitega znanja jezika onega naroda, med kateri ga je postavil Božji Promisel.

Da da, velenčeni gospodi uredniči! tudi jaz imam jezikoslovne svoje trice in mušice, čudak sem sicer v tem oziru, a vendarle nisem terdovraten kak grešnik, saj ločiti se ne mogó od književnih svojih posebnosti le za to, ker živo iste i v našem narodu i v ogromni večini vseh družih slovanskih narodov. Tako, vidite, sem bral v Frana Levstikovej slovnici, že omenjeni, na strani 19: „die steierischen Slovenen bilden bei allen auf a auslautenden nennwörtern den gesellschaftsfall auf oj, was auch der schriftsprache dienlich wäre, um nicht blos dem tone nach, sondern auch der form nach den gesellschaftsfall vom venfalle zu unterscheiden“;

videl sem, da je to obliko izvrstno zagovarjal dični naš starina otec Ladislav v „Ljubljanskem Zvonu“ od 1890. leta na 684. strani napisavši o njej: „Želeli bi bilo, da bi se sprejel štajerski oj v instrumentalu v slovensko pisavo, ker ta oj je pravi ostanek staroslovensčine; vsi smo ga izgubili, samo štajarci, najbližnji sosedje Panoncev imajo ga še; videl sem, kako divno zveni slovensko-ruski ta ablativ v prstonarodnih spisih nepozabnega našega vladike Antona Slomška, pa v nesmrtnih stihotvorjenjih dostojnega mu soimennegega rojaka Aškerc, in spominivši se onih blaženih časov, ko smo mladenci v sverobodnem stolnem gradu slavne trojedne kraljevine pevaje in radovaje se izpraznili v prizemljubi „pod cerboj“ marsikako čašico rujnega zagorca, — ne čudite se, da sem oklenol se vsaj dušoj prelepe te slovniske oblike.

Preučivši prečastitega našega oca Ladislava izborni spis: „dodatki slovenski gramatiki“, obnarodovani v 11. seopu „Ljubljanskega Zvona“ od 1890. leta o ablativu oblikoj instrumentalu namreč 1) ablativus modi na pr. Junaškim

Koledar. Danes (5.): Pij V., papež; Angel, mučenec. — Jutri (6.): Janez evangel. pred lat. vrati. — Zadnji krajec. — Solnce izide ob 4. uri 49 min., zatoní ob 7. uri 5 min. — Toplota večeraj: ob 7. uri zjutraj 12-5 stop., ob 2 pop. 15-5 stop. C.

Loterijske številke, izžrebane dne 2. t. m.:
Dunaj 14, 54, 64, 8, 76,
Gradec 58, 12, 34, 53, 82,
Inomost 5, 12, 55, 49, 69,

sreem raztrgaj zanjke, 2) instrumentalis na pr. Solnčnim žarom rumeni pšenica, 3) praedicativus, na pr. I. I. imenovan je bil svetnikom, 4) temporalis na pr. koncem koncev in o oblativu oblikoj lokala na pr. Lani, pomladi, jeseni, poleti, drevi, danes, letos, letas (leta + sega) doma itd. in videvši, da je rabil oblativ prav tem načinom izlasti nepozabnemu mojemu prijatelju, v Bogu počivajočemu Franu Cegnarju, in da služi prav tako vsem drugim Slovanom, — ovo, poprijel sem se i njega in čvrsto nađejam se, da se u nas povse udomači, ker se po knjigah in celo po konservativnih naših vestnikih kaj lepo razširja.

V svojej slovnici že omenjeni napisal je Fran Levstik, izredni znanec jezika, na 76. strani: „die so schone kurze form der dritten person der mehrzahl lebt in einem grossen theile Innerkrains bei allen zeitwörtern der dritten und vierten klasse noch kräftig fort“, a ko sem služboval na Krasu, kder sem občeval leta in leta z Berkini in Pivčani, prepričal sem se, da jim služe prelepe te kratke oblike bez nobenega izjema prav v vseh glagolih. Ker so oblike znane tore ne samo nam, nego tudi vsem drugim slovanskim plemenom, — mislim, da mi ne bo prekoslovlil noben pameten človek videvši, da i vi služe ona istotako, kakor vsem drugim slovanskim narodom, na pr. orce se pasó (vместo pasajo), cvetice venó (vместo venejo), travniki zelené (vместo zelenijo) lovci lové (vместo lovijo), stražnici kličó (vместo kličejo), kupci kupjó (vместo kupujejo).

Prav tako priporočal je isti naš pisatelj v slovnici svojej, že navedeni na 69. strani: „der klassenform no muss man entschieden den vorzug geben vor der form ni, wenn man bedenkt, dass fast alle übrigen slaven, denen sich der slovene in der schrift möglichst (jedoch ohne verletzung seines mundartlichen charakters) nähern sollte, na, nu, nou aufweisen. Pogledom na to in ker pišemo žalibog staroslovenski s širokim „o“, čeprav ga izgovarjamo „u“, „uo“, ali „ou“, kakor ga izgovarjajo vsi drugi Slovani, — bode vsakomur jasno, da ne more tekmovali glagolska oblika ni prav v nišemer z oblikoj no in da grede v slovansčini sploh le poslednjej državljanska pravica.

Posnevši iz prezanimivega spisa že imenovanega našega oca Ladoslava: „Priloga sedanjega časa“ (snopič 3. 4. „Slovenskega Glasnika“ od 1862. leta), da imamo v narodu prav za prav le tri prislovne priloge na „č“ (oč ali eč), namreč: misleč, gredeč in rekeč (čeprav niso ni ti trije uzorni) in da je nam sicer priloga na „č“ samo prost pridivnik, kakor je v češčini, poljščini in ruščini, — ne čudite se, ako se mi ni moglo še omiliti upotrebljavanje prislovnega priloga na „č“, ki straši tako grozovito po vseh šolskih knjigah in izlasti po vseh proizvedenjih slavne „Matice Slovenske“, namesti onega na aje, uje in e (na pr. delaje, vzdihnje, hrepneč) in ako se nisem mogel še ogreti, na pr. za takole pisanje: Princali so juho in on je začel, kratko puhajoč (namesti puhaje ali pušje); Pristav Govodek sedeč namesti sedé, ali Govodek sedeč, ali pa sedeč Govodek) kraj odgojiteljnice; in gospod Masten tiho prebavljač (namesti prebavlja, ali pa Masten, tiho prebavljač; van tresoč se (namesti vasa tresé se, ali pa vsa tresoca, vsa stresé se) ga je Milena pogledala itd. itd., saj se priloga prislovni ta priloga na „č“ klasičnemu našemu jeziku še menj, nego „il pugno sull'occhio“.

Videl sem v spisih negozabnega mi učitelja monsignora Andreja Marušića, da je on pisal vse samostalnike, iz glagolov izvedene, ki pomenjajo kaj aktivnega z „v“, na pr. zmagavec, delavec, vidavec itd., one pa, ki pomenjajo kaj pasivnega, z „i“, na pr. pogorelec, osivalec, zbesnec itd., — in vidite, ker piše prav tako tudi velenčeni naš otec otec Stanislav in ker sem našel tako pisavo tudi v M. Pleteršnikovem slovensko-nemškem slovarju, prisvojil sem si jo tudi jaz. Kakor bi me veselilo, da se ista udomači, pa želim tudi, da se opusti nenarodna pisava, na pr. gospa Pajkova, gospa Vidavčeva, gospa Kovačičeva, gospa Kuharjeva, kajti naš narod jih imenjuje le Pajkova, Vidavka (oziroma Vidavčevka), Kovačička, Kuharica itd., pa umeva pod naznamovanjem Pajkova, Vidavčeva itd. le hčerko zakonskega pridruge odnove gospe. Staroslovenska glagolska oblika v prvej osebi jednine na „o“, na pr. mogó, nemogó, hočó, nečó, steljó, veljó, ljubljó itd. živo se prav krepko na Pivki in v Berkinah. Napisal sem jo vsaj tu in tam, ker je obče-slovanska, da je ne pozabimo.

Nedvojbeno je, da nam zavladajo sčasoma oblike na ah v mestniku množine tudi v vseh samostalnikih množkega in srednjega spola, ona na „č“ pa v mestniku jednine namesti dan danes vladajoče serbske na „u“ ker ni uteran še naš jezik v zakone, ker je uže g. dr. O. Oblak prerano nam umeril, konstatoval v „Ljublj. Zvonu“, da živo še vse te oblike v našem narodu, kar je povsem resnično, ker vladajo vse te oblike v ogromni večini slovanskega naroda, namreč v Poljih in Ruskih, ker se bližaje prvi dve celó serbskima oblikama na ima, ama, predsedšima iz dvojine v množino, dokaj više, nego sedanja v mestniku na i, v družiniku pa na i, in ker bi nam bivala koncem koncev temi oblikami pisava jasnejša od sedanje, na pr. „Le-ti vojnici zmagali so le-tu pred letami“ vместo: „Leti vojnici zmagali so leti pred leti“.

Evala, poglaviti gospodi uredniči! bodi temu zadosti, ker predolge razprave ne prinašajo umislene koristi. Tega radi zaveršujem: Naravno upotrebljavanje divnega našega glagola po slovanski, ljubomorno čuvanje obče-slovanskih naših prastarin in oprezno ali postepeno bližanje knjižnjega našega jezika drugim slovanskim jezikom, — ovo to so moje trice in mušice, književne moje posebnosti, zaradi katerih me kolne morda na skrivšem izsloveneli kak ljubljanski pismouk, a uže bliža se čas, ko me bodo prav zaradi njih blagoslavljali.

M. A. Lamypckij.

Tržne cene

(Cene se razumejo na debele in s carino vred.)

Domači pridelki.

	Cena od for. do for.
Štol: Koks	100 K. 9.75 10.—
Mandoloni	— — — — —
svetlorudeči	— — — — —
temnorudeči	— — — — —
kanarček	— — — — —
bohinjaški	9.75 10.—
beli veliki	100 K. 10.— 10.25
— mali	9.0 9.75
zeleni, dolgi	9 — 9.25
— okrogli	— — — — —
mešani hrvatski	7.50 7.75
— štajerski	7.75 8.—

Maslo fino štajersko	70.— 72.—
Ječmen št. 10	8.75 9.—
— 9	9.75 10.—
— 8	11.50 11.75
Zelje kranjsko	— — — — —
Bepa	— — — — —
Krompir, štajerski	2.60 2.75
Proso kranjsko	9.— 9.25
Leča, kranjska	— — — — —
Speh ogerski	54.— 55.—
Mast ogerska	58.— 59.—
Kava Mocca	170.— 171.—
Ceylon Plant. fina	176.— 177.—
— Perl	186.— 188.—
Java Malang	150.— 152.—
Portorico	171.— 172.—
Guatemala	146.— 148.—
San Domingo	158.— 159.—
Malabar Plant.	— — — — —
— native	— — — — —
Laguayra Plant	— — — — —
— native	— — — — —
Santos najfiniji	141.— 143.—
— srednje fini	138.— 139.—
— srednji	125.— 126.—
— ordinar	120.— 122.—
Rio oprani	— — — — —
— najfiniji	143.— 144.—
— srednji	134.— 137.—
Sladkor Centrifugal I. vrste	34.50 34.75
Concassé	36.— 36.50
— v glavah	37.25 37.50
— razkosani	37.50 37.75
Biz italijanski fini	18.25 18.50
— srednji	18.25 18.50
Japan fini AAA	16.75 —
— srednji	15.50 —
Raugoon extra	12.— —
I.	10.25 —
II.	8.75 —
Petrolej ruski v sodih	18.50 —
— v zabojih od 29 kil.	6.— —
Olje italijansko najfinije	56.— 57.—
— srednjefino	52.— 54.—
— bombažno, amerik.	28.— 30.—
dalmatinsko	30.— 31.—
Limon Mesinaki	2.— 8.—
Pomaranče	7.— 8.—
Mandeljni Dalmatinski	100 K. — —
— Bari	60.— 62.—
Finjoli	— — — — —
Boščji Dalmatinski novi	— — — — —
— Puljski	10.— 10.50
Šnokve Puljske	— — — — —
— Grške v venci, nove	12.— 12.50
Sultanine nove	37.— 41.—
Vamperli	24.— 25.—
Oljce	29.— 31.—
Polenovke srednje velikosti	40.— 42.—
— velike	— — — — —
— male	41.— 42.—
Slaniki v velikih sodih	— — — — —
— v 1/2	— — — — —

Najnovejše vesti.

Trst 4. Tukajšnje c. kr. namestništvo razpisalo je nove volitve za mestni svet tržaški (deželni zbor) na sredino oktobra meseca t. l.

Dunaj 3. Oblasti so konstatovale potom preiskovanja, da je bilo ob izgredih dne 1. majnika v „Praterju“ ranjenih 35 policijskih organov (med temi 6 uradnikov) in 12 civilistov. Zaprli so do-slej radi teh izgredov 32 oseb.

Dunaj 4. (Poslanska zbornica.) Med ulogami je poročilo odseka za pristojbine o predlogi za davek na borze. Odsek je predlogo premenil v raznih točkah ter razširil določbe §. 2 gledé oproščenja od davkov še na nekatera opravila. — V §. 30 je predloženo, da bodi najmanjši znesek, izpod katerega ni smeti znižati povišanega davka, kojega je iztirjati, 15 glđ., namesto 25 glđ.

Rim 3. Agencija „Stefani“ javlja iz Masave: General Baldissera dospel je večeraj z vso svojo ekspedijsko četo, namenjeno v Adigrat, do Barakita. Večeraj so naletele italijanske čete na predstraže sovražne vojske. Izid te praske (?) bil je Italijanom ugoden. — „Tribuna“ poroča, da je večeraj prišel general Badissera svojo ofenzivo proti Adigratu in Adui. Italijani se pomikajo v treh od-delkih naprej. Sovražnik se je vtaboril v gorovju. Pot v Adigrat je zaprečena.

Trgovinske brojavke in vesti.

Edinosti. Pšenica za jeson 6.85—6.87 Pšenica za spomlad 1896 — — — — — Oves za spomlad — — — — — Rž za spomlad — — — — — Kozuza za juli-avgust 4.08—4.09 — — — — — maj-juni 1896 3.83—3.90

Pšenična moka od 78 kil. f. 6.90—7.05 od 79 kil. f. 7.—7.10, od 80 kil. f. 7.05—7.15 od 81 kil. f. 7.10—7.20, od 82 kil. for. — — — — — od 83 kil. f. 7.20—7.25, od 84 kil. f. 7.25—7.30, od 85 kil. f. 7.30—7.35, od 86 kil. f. 7.35—7.40, od 87 kil. f. 7.40—7.45, od 88 kil. f. 7.45—7.50, od 89 kil. f. 7.50—7.55, od 90 kil. f. 7.55—7.60, od 91 kil. f. 7.60—7.65, od 92 kil. f. 7.65—7.70, od 93 kil. f. 7.70—7.75, od 94 kil. f. 7.75—7.80, od 95 kil. f. 7.80—7.85, od 96 kil. f. 7.85—7.90, od 97 kil. f. 7.90—7.95, od 98 kil. f. 7.95—8.00, od 99 kil. f. 8.00—8.05, od 100 kil. f. 8.05—8.10.

Pšenica: Malo povpraševanja, ponudbe omejene. Prodaja 10000 mt. st. 5 nč. ceneje. Kozuza zopet 5 nč. ceneje. Vreme: lepo. Praga. Nerafinirani sladkor for. 16.20, oktober-december 15.— Praga. Centrifugal novi, postavljen v Trst s carino vred. odpošiljatev praeaj f. 34.25—34.50 Concassé 36.25—36.50 Četvorni 37.—37.50. V glavah (sodih) 38.75 Havro. Kava Santos good avorago za maj 84.50, za september 80.50. Hamburg. Santos good avorago za maj 63.50 za september 64.50 za december 60.25.

Dunajska borza 4. maja 1896.

	danes	predvečeraj
Dražavni dolg v papirju	101.30	101.15
— v srebru	101.10	101.10
Avstrijska renta v zlatu	122.50	122.40
— v kronah	101.20	100.90
Kreditno akcije	355.25	355.75
London 10 Lst.	120.10	120.10
Napoleononi	9.54	9.54
20 mark	11.75	11.75
100 italj.	44.15	44.15